

▲ Protesterende tolken voor de rechtbank van Leeuwarden in 2021. Dat protest was toen tegen ook al tegen nieuwe tarieven. © ANP/Anton Kappers

Onrust onder tolken bij rechtbanken: 'Rechtsstaat en onze toekomst in gevaar'

Een groep Nederlandse rechtbanktolken is boos. Ze stellen dat door een systeemwijziging er vaker tolken van mindere kwaliteit worden ingezet, waardoor de rechtsstaat gevaar loopt. Ook krijgen ze minder betaald. Het ministerie en de bemiddelaar zien dat anders.

Cyriel Rosman 26-08-24, 06:00 Laatste update: 08:17

12 REACTIES

Een tolk die zo weinig juridische kennis heeft dat hij niet weet wat 'in verzekeringstelling' is. Een tolk Roemeens die de verdachte vertelt dat de verdenking 'misbruik' is, terwijl het toch echt om 'mishandeling' gaat, een veel minder zwaar vergrijp. Tolken die niet komen opdagen waardoor rechters, advocaten en officieren van justitie voor niets naar de rechtbank zijn gekomen, zittingen bij de toch al overbelaste rechtbanken worden uitgesteld en verdachten soms langer vastzitten dan eigenlijk nodig.

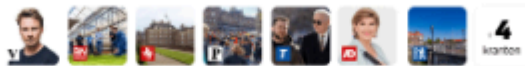
Advocaten en de Orde van Registertolken- en vertalers klagen over de nieuwe manier van werken voor tolken in de Nederlandse rechtbanken. Sinds 1 februari zijn het niet meer medewerkers van de rechtbanken of Openbaar Ministerie die ervoor moeten zorgen dat er een (goede) tolk in de juiste taal op het juiste moment in de juiste rechtszaal zit. Dat logistieke proces is nu uitbesteed aan een commerciële bemiddelaar, die werkt in opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

„Het moest een professionalisering en een bezuiniging opleveren”, zegt Heleen Sittig, woordvoerder namens de Orde van Registervertolken- en vertalers. „Maar dat is niet wat wij zien gebeuren.” Wat ze wel zien is, volgens de Orde, dat er nu vaker minder gekwalificeerde tolken in de rechtbanken verschijnen. „Die zijn goedkoper, maar er zitten ook mensen bij die niet snappen waar een zaak over gaat. Terwijl het in juridisch taalgebruik nogal nauw luistert hoe je vertaalt.” De vertragingen in zaken en de mindere kwaliteit van vertalingen ziet de Orde als een gevaar voor de Nederlandse rechtsstaat.

Word lid van het AD en krijg online toegang tot de 11 beste kranten

NIEUW

Van regio- tot wereldnieuws, van sport tot cultuur

Al vanaf
3,50
per week

[Bekijk abonnementen →](#)

Tekst gaat door onder de afbeelding

De orde, die tolken op het hoge C1-niveau vertegenwoordigt, heeft een zwartboek opgesteld. Ze schrijven daarin ook dat ze door het nieuwe systeem minder verdienen, want er worden vaker minder gekwalificeerde tolken (B2-niveau) tegen een lager tarief ingezet. Door het lagere tarief proberen tolken nu zoveel mogelijk opdrachten op een dag in te plannen. „Dus als een zaak uitloopt of later begint, moet je eigenlijk al weer naar de volgende. En zitten ze bij een van de zaken zonder tolk.” De orde stelt dat ‘een groep hardwerkende zzp’ers wordt getroffen’. „Tarieven kunnen nu wel tot 40 procent lager uitvallen. Mensen hebben moeite rond te komen en stoppen ermee.”

‘Soms spreekt een tolk minder goed Engels dan de rechters en de advocaten’

Advocaten herkennen de klachten van de tolken. „Dat er weleens een tolk niet komt opdagen is van alle tijden, maar het gebeurt sinds kort echt vaker”, zegt de Amsterdamse advocaat Jarinde Temminck. Onlangs reed ze van Amsterdam naar Groningen voor een zaak. „Mijn minderjarige, kwetsbare cliënt was er ook. Zelf met het openbaar vervoer gekomen. De tolk was er ook. Maar de zaak voor ons liep uit. De tolk kon niet wachten, want die had al een volgende klus staan. Daarop is de zaak uitgesteld en was iedereen die dag voor niets naar de rechtbank gekomen.”

Temminck ziet ook dat tolken minder goed zijn. „Bijvoorbeeld een tolk Engels die de taal minder goed spreekt dan ikzelf en de rechtbank. De beste, simultaanvertalende tolken komen niet meer voor de nieuwe tarieven.”

De Raad voor de Rechtspraak, die de belangen van de Nederlandse rechtbanken vertegenwoordigt, stelt dat er ‘in 97 procent van de aanvragen een tolk aanwezig is bij de behandeling van de zaak’. „Dat is iets lager dan voorheen. Doordat er tolken zijn die besloten hebben dat ze niet via een intermediair willen werken, is het soms lastiger om een tolk te vinden”, schrijft een woordvoerder. „Elke zaak waarvoor geen tolk is gevonden, is er een te veel.”

Vlaamse tolken voor Nederlandse klussen

De Belgische krant *De Tijd* meldde vrijdag dat de Nederlandse bemiddelaar inmiddels ook Vlaamse tolken benadert om (telefonisch) vertaalwerk van de Nederlandse tolken over te nemen. De Vlaamse beroepsvereniging van tolken ontraadt Vlamingen Nederlands werk over te nemen. „Juridische taal is in elk land verschillend en mensen hebben andere accenten. Als een tolk dat niet gewend is, dreigen er misverstanden te ontstaan. Dat kan ernstige consequenties hebben in een juridische context.”

Het nieuwe systeem is nu een half jaar in werking. De Orde van Registertolken en vertalers wil graag met het ministerie in gesprek voor een evaluatie. Sittig: „We willen heel graag gehoord worden, maar we hebben de indruk dat ze alleen met de bemiddelaar praten.”

Het ministerie zegt bekend te zijn met de klachten van de tolken, 'maar ziet een ander beeld'. Een woordvoerder van het ministerie stelt dat 'de tarieven voor de tolken in het nieuwe systeem niet zijn gedaald'. „Het minimumtarief is nu 59 euro bruto per uur en er kan onderhandeld worden met de tussenpersoon over de uiteindelijke vergoeding.” Ook stelt het ministerie dat er in 98 procent van de zaken waarin een tolk wordt gevraagd, die tolk ook wordt geleverd. „In 81 procent van de zaken is die van het gevraagde C1- of B2-niveau.” De staatssecretaris van rechtsbescherming komt in oktober met een brief aan de Tweede Kamer over de voortgang van het nieuwe systeem.

'Er gaan ook veel zaken goed'

Het bedrijf dat nu de tolken regelt, AVB Vertalingen uit Amstelveen, zag de eerste maanden wat aanloopproblemen. „Maar er gaan ook veel zaken gewoon goed”, zegt directeur Raymond de Groot. Hij stelt dat er in 85 procent van de zaken een C1-tolk wordt ingezet. „Voor bijvoorbeeld Roemeens ligt dat percentage lager, omdat er simpelweg minder C1-tolken beschikbaar zijn voor die taal.”

Als er geen tolk komt opdagen, is dat volgens De Groot vooral bij kort van tevoren ingediende verzoeken of gevolg van een last-minute afzegging van een tolk. „Er wordt hard gewerkt om het leverpercentage te verbeteren. Hierbij vragen we ook hulp van het OM, het ministerie en alle andere afnemers van tolkdiensten. Iedere organisatie wil graag gebruik maken van de schaarse tolkencapaciteit in bepaalde talen, maar een tolk kan niet op twee plaatsen tegelijk zijn.”